

רע"פ 7787/13 - מסארוה ראמי נגד מדינת ישראל

בבית המשפט העליון

רע"פ 7787/13

לפני: כבוד השופט א' שהם

המבקש: מסארוה ראמי

נגד

המשיבה: מדינת ישראל

בקשת רשות ערעור על פסק דינו של בית המשפט המחוזי בתל אביב-יפו, מיום 21.10.2013 בעפ"ג 11927-07-13, שניתן על-ידי כב' השופטים: ד' ברלינר - נשיאה; ג' קרא - סג"נ; מ' סוקולוב

בשם המבקש: עו"ד ירון ברזילי; עו"ד רומח שביט

החלטה

1. לפניי בקשת רשות ערעור על פסק דינו של בית המשפט המחוזי בתל אביב-יפו (כב' השופטים: ד' ברלינר - נשיאה; ג' קרא - סג"נ; ו-מ' סוקולוב), בעפ"ג 11927-07-13, מיום 21.10.2013, במסגרתו התקבל חלקית ערעורו של המבקש על גזר דינו של בית משפט השלום בתל אביב-יפו (כב' השופט ע' דוריאן), בת"פ 38924-04-12, מיום 4.7.2013.

רקע והליכים קודמים

עמוד 1

2. מכתב אישום מתוקן שהוגש נגד המבקש ונאשם נוסף - מוחמד מסארוה (להלן: מוחמד) (המבקש ומוחמד ייקראו להלן: הנאשמים), עולה כי ביום 22.4.2012, בשעה 01:30 או בסמוך לכך, פירקו הנאשמים שניים מצמיגיו של רכב, אשר חנה באותה עת ברחוב דולצ'ין בתל אביב. על מנת לפרק את הצמיגים, העמידו הנאשמים, בצוותא חדא, את הרכב החונה על גבי מגבהים משני צדדיו, ופירקו מתושבתם את הצמיג הקדמי מימין ואת הצמיג האחורי משמאל. בשלב זה, הגיעו למקום ניידות משטרה, אשר הוזעקו על-ידי שכנים, ופתחו בסריקות באזור על מנת לאתר את הנאשמים. במהלך הסריקות, הבחינו שניים מהשוטרים ברכבם של הנאשמים בפינת הרחובות דרך נמיר ורודינסקי, וסימנו להם לעצור, באמצעות אורות כחולים מהבהבים. ואולם, כאשר מוחמד, אשר נהג ברכב, הבחין בשוטרים, הוא לא שעה להוראתם, ובמקום זאת האיץ את מהירות נסיעתו, וחלף על פני ניידת המשטרה. בעקבות מרדף שהתפתח בין השוטרים לרכבם של הנאשמים, עצר מוחמד את הרכב, והחל לברוח מהשוטרים רגלית, עד שבסופו של דבר נתפס.

בגין המעשים המתוארים בכתב האישום, הואשמו השניים בעבירה של פירוק חלקים מרכב, לפי סעיף 413ד(ב) לחוק העונשין, התשל"ז-1977 (להלן: חוק העונשין); בנוסף לכך, הואשם מוחמד בהפרעה לשוטר במילוי תפקידו, לפי סעיף 275 לחוק העונשין.

3. ביום 13.5.2013, הורשעו המבקש ומוחמד, על יסוד הודייתם, בעבירות שיוחסו להם בכתב האישום. באותו מעמד, הפנה בית משפט השלום בתל אביב-יפו את מוחמד אל הממונה על עבודות השירות, על מנת שזה יגיש חוות דעת באשר להתאמתו של מוחמד לריצוי עונש בעבודות שירות, "בטרם גזירת הדין, וטרם מילותיהם האחרונות של הנאשמים".

ביום 4.7.2013, נגזר דינם של הנאשמים. בית משפט שלום עמד על כך שעבירות רכוש ברכבים הפכו ל"מכת מדינה", ולנוכח העובדה כי מדובר ברכוש יקר ערך, נקבעה מדיניות ענישה מחמירה, בגין ביצוע עבירות אלו. נקבע, כי בענייננו עולה מנסיבות האירוע שהמעשים היו מתוכננים מראש, וזאת לאור הימצאותם של הנאשמים באישון לילה בשכונת מגורים, ללא כל סיבה סבירה. עוד ציין בית משפט השלום, כי הסתבר שמוחמד הוא בעל עסק לחלקי חילוף לרכב, ולפיכך המניע למעשה הוא ברור. עוד קבע בית משפט השלום, בהתייחס לנזק הממשי שהיה נגרם, אלמלא נתפסו הנאשמים, כי יש ליתן את הדעת לכך שעסקינן בשני גלגלי רכב, אשר הוחזרו בסופו של דבר לבעליהם. נקבע כי בנסיבות אלו, מתחם הענישה ההולם בגין עבירה שעניינה פירוק חלקים מרכב, נע בין מאסר בדרך של עבודות שירות לבין 12 חודשי מאסר לריצוי בפועל. אשר לעבירת ההפרעה לשוטר במילוי תפקידו, נקבע כי, אמנם, מדובר בניסיון התחמקות ממושך מידי המשטרה, אך דומה כי במהלכו לא נוצר סיכון לחיי אדם, דבר, שככלל, מהווה שיקול להחמרת הענישה. לפיכך, נקבע כי מתחם הענישה ההולם עבירה זו נע בין מאסר על-תנאי לבין 8 חודשי מאסר לריצוי בפועל. בשלב זה, פנה בית משפט השלום לבחינת נסיבותיהם האישיות של כל אחד מהנאשמים.

בהתייחס למוחמד, צוין כי יש לו עבר פלילי הכולל "עבירת רכוש פעוטה" ועבירות אלימות, אך מאז הרשעתו האחרונה חלפו כ-6 שנים, והוא מעולם לא ריצה עונש של מאסר בפועל. לפיכך, נקבע כי יש ליתן לעברו הפלילי של מוחמד "משקל מחמיר מוגבל בלבד". עוד ציין בית משפט השלום, כי מוחמד הודה ונטל אחריות על מעשיו. לפיכך הטיל בית משפט השלום על מוחמד את העונשים הבאים: 6 חודשי מאסר על דרך של עבודות שירות בתחנת משטרת כפר-סבא; 6 חודשי מאסר על-תנאי, לבל יעבור, במשך שלוש שנים, עבירת רכוש כלשהי, לרבות כל עבירת רכב לפי חוק העונשין, אך למעט עבירה של החזקת נכס חשוד כגנוב; 3 חודשי מאסר על-תנאי, לבל יעבור, במשך 3 שנים, עבירה של הפרעה לשוטר במילוי תפקידו; קנס בסך 2,000 ש"ח או חודשיים מאסר תמורתו; ופיצוי בסך 1,000 ש"ח למתלונן.

אשר למבקש, ציין בית משפט השלום, כי "גיליון הרשעותיו הקודמות מלמד על אורח חיים השונה מהותית מזה שמנהל הנאשם 1 [מוחמד]". עוד נקבע, כי לאור התיקים הרבים שנפתחו נגדו, בגין ביצוע עבירות הקשורות ברכב, והמאסרים הממושכים שנגזרו עליו, ניתן לומר שהמבקש "מנהל קריירה עבריינית של פשיעה ברכב". יתר על כן, בעקבות הרשעתו האחרונה של המבקש, מיום 13.10.2009, נדון המבקש לארבע שנות מאסר לריצוי בפועל ולשנת מאסר על-תנאי, ובמועד האירוע, מושא כתב האישום, היה המבקש במעמד של אסיר ברישיון. לפיכך, הדגיש בית משפט השלום, כי כליאתו בתיק הנוכחי משמעה מימוש תקופת מאסר נכבדה נוספת. יחד עם זאת, לאור הרצדיביזים המאפיינים את המבקש ונחישותו "להתמיד בדרכו הרעה", לא נמצא כי יש בכך משום שיקול המצדיק הקלה בעונשו. כנסיבות מקלות, הזכיר בית משפט השלום את הודייתו של המבקש באשמה; את גילו הצעיר יחסית - 29; ו"את הצורך ביחס מסוים - על אף השוני בנסיבות האישיות - בין עונשו [של המבקש] לבין עונשו של הנאשם 1 [מוחמד]". על יסוד הדברים האלו, הושתו על המבקש העונשים הבאים: 10 חודשי מאסר בפועל, בניכוי ימי מעצרו; הפעלת עונש מאסר על-תנאי בן 12 חודשים, במצטבר לעונש המאסר בפועל, כך שעל המבקש לרצות 22 חודשי מאסר בפועל, בניכוי ימי מעצרו; 6 חודשי מאסר על-תנאי, לבל יעבור המבקש, במשך שלוש שנים מיום שחרורו, עבירת רכוש כלשהי, לרבות כל עבירת רכב לפי חוק העונשין, אך למעט עבירה של החזקת נכס חשוד כגנוב; 3 חודשי מאסר על-תנאי, לבל יעבור המבקש, במשך שלוש שנים מיום שחרורו, עבירה של החזקת נכס החשוד כגנוב; ופיצוי בסך 1,000 ש"ח למתלונן.

4. המבקש ומוחמד ערערו לבית המשפט המחוזי בתל אביב-יפו על גזר דינו של בית משפט השלום. ביום 21.10.2013, קיבל בית המשפט המחוזי חלקית את הערעור. ראשית, דחה בית המשפט המחוזי את הטענה, לפיה העונשים שנגזרו על הנאשמים אינם הולמים את העובדה כי "בסך הכול" מדובר בשני צמיגים". בית המשפט המחוזי קבע לעניין זה, כי אין לתת משקל מכריע בעת גזירת העונש לסוג החלק שפורק מהרכב, וזאת במיוחד כאשר מדובר בעבירה שנעשתה תוך תכנון מוקדם, ואגב שימוש בצידו שהובא במיוחד לשם ביצועה. בהמשך לכך, קבע בית המשפט המחוזי, כי בניגוד לנטען בערעור, לא נפל בגזר הדין כל פגם ביישום הוראותיו של תיקון 113 לחוק העונשין, ועוד נקבע כי מדובר במתחם ענישה ראוי והולם, תוך התייחסות לכלל השיקולים הצריכים לעניין. עוד דחה בית המשפט המחוזי את הטענה, לפיה הפער בין עונשו של מוחמד לבין זה של המבקש מצדיק את התערבותה של ערכאת הערעור. הודגש, בהקשר זה, כי "ענישה איננה עניין של מתמטיקה", ולא ניתן להשוות בין העונשים שהוטלו על הנאשמים, רק על סמך מספר העבירות בהן הורשעו מוחמד והמבקש, וזאת בעיקר כאשר חומרת עונשו של המבקש מבטאת את עברו הפלילי המכביד. בית המשפט המחוזי הוסיף עוד, כי הצטברותם של העונשים יביא, ככל הנראה, לכליאתו של המבקש לתקופה ארוכה, כ-31 חודשים. ואולם, משביצע המבקש את העבירות בהן הורשע שעה שהיה מודע לכך שעומד נגדו עונש מאסר על-תנאי בר הפעלה, ובהיותו אסיר ברישיון, אין לו אלא להלין על עצמו. יחד עם זאת, בית המשפט המחוזי קיבל את הטענה, לפיה דינם של המבקש ומוחמד נגזר לפני שניתנה להם הזדמנות לומר את דברם האחרון, וזאת, חרף דבריו המפורשים של בית משפט השלום, במועד ההרשעה, לפיהם, תישמר להם האפשרות לומר את דברם, עובר למתן גזר הדין. בשל טענה זו, מצא בית המשפט המחוזי מקום להפחית חודש אחד מעונשי המאסר שהטיל בית משפט השלום, כך שמוחמד ירצה 5 חודשי מאסר, על דרך של עבודות שירות, ואילו המבקש ירצה בסך הכול 21 חודשי מאסר בפועל. יתר חלקי גזר הדין נותרו בעינם.

בקשת רשות הערעור

5. המבקש הגיש בקשת רשות ערעור על פסק דינו של בית המשפט המחוזי, המכוונת נגד חומרת העונש שהוטל עליו. ראשית, טוען המבקש, כי מתחם הענישה אינו הולם את העובדה שבמקרה דנן מדובר בפירוק של גלגלי הרכב. לדידו של המבקש, לצורך קביעת מתחם הענישה יש להבחין בין גניבת חלקים שונים ברכב, כאשר בגין פירוק

חלקי רכב "מהותיים" יש לקבוע מתחם ענישה מחמיר יותר. לטענתו של המבקש, בית משפט השלום לא הבחין בין החומרה השונה הנלווית לפירוק חלקי הרכב השונים, ולפיכך קבע מתחם ענישה חמור, שאינו הולם את העובדה שעסקינן בגלגלי רכב בלבד. עוד טען המבקש, כי מתחם הענישה אינו הולם את חלקו הקטן יחסית בביצוע העבירה, שכן לטענתו הוא לא לקח חלק בתכנון והכנת המעשה בו הורשעו הנאשמים, נטען בהקשר זה, כי חלקו של המבקש במעשים "הסתכם בסיוע למוחמד בפירוק הגלגלים", ומוחמד היה זה שהשפיע על המבקש; הוא הוביל את השניים אל מקום ביצוע העבירה; בחר את הרכב מושא העבירה; נהג ברכב המילוט; והיה בעל המניע לביצוע העבירה. בנוסף לטענות הנוגעות למתחם הענישה, מלין המבקש על אופן גזירת עונשו בתוך המתחם. המבקש טען, בהקשר זה, כי שגה בית המשפט כאשר התייחס בחומרה לעובדה כי העבירה בוצעה כאשר מאסר על-תנאי היה תלוי נגדו ובהיותו אסיר ברישיון. המבקש ציין, כי בעקבות הרשעתו, והפקעת רישיון האסיר שלו, ייתכן שיהא עליו לרצות תקופת מאסר שתימשך בין 33 חודשי מאסר ל-39 חודשי מאסר. לעמדת המבקש, זהו עונש חמור שאינו הולם את המעשים בהם הורשע. בנוסף, חזר המבקש על טענותיו באשר לעובדה כי לא ניתנה לו זכות המילה האחרונה לפני גזירת דינו; בנוגע להפעלת המאסר המותנה כולו, במצטבר; ובאשר לנפקותו של הפער בין חומרת העונש שהוטל עליו לזה שהוטל על מוחמד.

דיון והכרעה

6. לאחר שעיינתי בבקשת רשות הערעור ובנספחיה, הגעתי לכלל מסקנה כי דינה של בקשת רשות הערעור להידחות.

7. הלכה מושרשת היא בשיטת משפטנו, כי בקשות רשות ערעור תתקבלנה במשורה, ואך במקרים המעלים שאלה משפטית כבדת משקל או סוגיה ציבורית רחבת היקף, החורגת מעניינם של הצדדים לבקשה. וכן, במקרים חריגים בהם קיים חשש מפני עיוות דינו של המבקש או משיקולי צדק כלפיו (רע"פ 7579/13 אבו קוידר נ' מדינת ישראל (26.1.2014); (רע"פ 5959/13 לאור נ' מדינת ישראל (21.1.2014); רע"פ 8875/13 ביטון נ' מדינת ישראל (12.1.2014)).

המבקש לא התייחס בבקשתו לתנאי הסף, הנדרשים לשם קבלת רשות ערעור. ואכן, עיון בבקשת רשות הערעור מגלה, כי לא עולה ממנה כל שאלה משפטית או סוגיה ציבורית רחבת היקף, החורגת מעניינם של הצדדים להליך המשפטי. טענותיו של המבקש מכוונות נגד דרך הפעלת שיקול דעתן של הערכאות הקודמות בנוגע למתחם הענישה ההולם, ולעונשו של המבקש בתוך מתחם זה, וזאת על רקע השיקולים הפרטניים לעניינו של המבקש. טרוניות מעין אלו, אינן מצדיקות את עריכתו של דיון ב"גלגול שלישי". בנוסף, לא מצאתי כי בנידון דידן, קיים חשש מפני עיוות דינו של המבקש או כי קיימים שיקולי צדק כלפיו, המצדיקים את קבלת בקשת רשות הערעור.

ראוי לציין, כי הלכה היא מלפנינו כי, ככלל, טענות בנוגע למידת העונש לא יצדיקו מתן רשות ערעור, אלא במקרים בהם העונש שהוטל על המבקש חורג באופן קיצוני ממדיניות הענישה הראויה והנהוגת, במקרים דומים (רע"פ 7675/13 סעפין נ' מדינת ישראל (26.1.2013); רע"פ 7681/13 דקה נ' מדינת ישראל (21.1.2014); רע"פ 7982/13 שגן נ' מדינת ישראל (6.1.2014)).

המבקש הורשע בפירוק שני גלגלים מרכב חונה, באישון לילה, תוך שימוש באמצעים שהוכנו לכך, מבעוד מועד. זאת, כאשר עברו הפלילי של המבקש כה מכביד עד שבית משפט השלום התרשם, כי מדובר במי ש"מנהל קריירה עבריינית של פשיעה ברכב". יתר על כן, בעת ביצוע העבירה, היה המבקש משוחרר כאסיר ברישיון, והיה תלוי ועומד נגדו עונש מאסר על-תנאי, בגין ביצוע עבירות דומות. מהדברים האלו עולה, כי עסקינן בעבריין סדרתי, אשר מסרב לקבל על עצמו את עולו של הדין, ובוחר לשוב לדרכיו העברייניות חרף הזדמנויות רבות שקיבל, על מנת לעלות על דרך הישר. בנסיבות אלו, ולאור העובדה כי בצידה של העבירה בה הורשע המבקש עומד עונש מרבי בן חמש שנות מאסר, לא מצאתי כי עונש מאסר בפועל לתקופה של 9 חודשים, לצד הפעלתו במצטבר של עונש מאסר על-תנאי, חורג ממדיניות הענישה הראויה. אשר להצטברות העונשים שנגזרו על המבקש, ותוספת המאסר בגין הפקעת תקופת הרישיון, דבר הגורר מאסר ממושך, בן למעלה מ-30 חודשים, אין לי אלא לחזור על דברי בית משפט קמא:

מדובר אמנם באמירה שנאמרת פעמים רבות, דהיינו - כי אין למערער [המבקש] להלין אלא על עצמו, אלא שלעיתים גם אמירות שחוקות הן אמירות נכונות. המערער [המבקש] היה מודע לכך שהוא אסיר ברישיון. המערער [המבקש] היה מודע לכך שיש נגדו מאסר על תנאי בר-הפעלה. לרוע המזל, 'הבלמים' הללו לא היה די בהם כדי להביא אותו לכך שלא יגנוב חלקי רכב.

8. מעבר לצורך, אדרש בקצרה לטענותיו העיקריות של המבקש. המבקש טוען, כי מתחם הענישה נקבע בהתעלם מהעובדה כי במקרה דנן פורקו גלגלי רכב בלבד, מבלי לבטא את חלקו היחסי של המבקש בעבירה. עיון בגזר דינו של בית משפט השלום, מלמד כי הטענה בדבר טיבו של החלק שפורק אינה נכונה עובדתית. לצורך קביעת מתחם הענישה, התחשב בית משפט השלום, במפורש, בעובדה כי בענייננו פירק המבקש את גלגליו של הרכב, בקובעו כי: "עם זאת, יש לזכור כי סוף-דבר השלל המצופה והשלל שנגנב (והוחזר) הינו שני גלגלי רכב". לפיכך, אין בידי לקבל טענה זו. בדומה, לא מצאתי ממש בטענה הנוגעת לחלקו היחסי של המבקש בביצוע. בבקשת רשות הערעור, נטען כי המבקש לא לקח חלק בתכנון או בהכנת העבירה, וכל תפקידו הסתכם ב"סיוע למוחמד בפירוק הגלגלים". טענה זו עומדת בסתירה לאמור בכתב האישום, בו צוין כי הנאשמים פירקו את הגלגלים בצוותא, מבלי שאחריותו של המבקש באירוע צומצמה לכדי סיוע בלבד. יתר על כן, במסגרת הטיעונים לעונש לא נמצא זכר לחלוקת אחריות מעין זו בין הנאשמים. בא-כוחם של הנאשמים לא טען כי חלקו של המבקש הצטמצם לסיוע בפירוק הגלגלים, והעדיף לטעון כי איש מהנאשמים לא תכנן את ביצוע העבירה, טענה שכאמור נדחתה. בנוסף, טענה זו אינה עולה בקנה אחד עם העובדה כי למבקש עבר פלילי מכביד בתחום עבירות ברכב, בעוד שניסיונו של מוחמד בתחום זה מועט. לפיכך, אין לקבל, בשלב דיוני זה, טענה עובדתית חדשה, לפיה תפקידו של המבקש באירוע הסתכם לכדי סיוע בפירוק הגלגלים. יתר טענותיו של המבקש, הועלו, נבחנו, ונדחו בדין על-ידי הערכאות הקודמות.

9. דינה של בקשת רשות הערעור להידחות, איפוא.

ניתנה היום, ב' באדר א' התשע"ד (2.2.2014).

ש ו פ ט

עמוד 5
